

Comité van Aanbeveling

Drs. Frits Sollewijn Gelpke
oud-bestuursambtenaar
NNG, oud-voorzitter
Nieuw-Guinea Raad,
historicus.

Dhr. Fred Korwa
Papua vertegenwoordiger,
oud-medewerker Ministe-
rie van Landbouw

Prof.dr. Suzan Legêne
hoogleraar politieke
geschiedenis, Vrije
Universiteit Amsterdam,
voorzitter Werkgroep Cul-
tuur, Nationale UNESCO
Commissie en oud-hoofd
Museale Zaken, Tropen-
museum Amsterdam

Prof.dr. Pamela Pattynama
bijzonder hoogleraar
Indische literatuur en
cultuur, Universiteit van
Amsterdam

Mr. Carel Schneider
oud-bestuursambtenaar
NNG, oud-ambassadeur,
schrijver (pseudoniem
F. Springer)

Drs. Dirk Vlasblom
journalist *NRC Handels-
blad*, antropoloog en
historicus m.b.t. Papua

Dhr. Joop van Zijl
radio- en televisiejournali-
st, o.a. redactie NOS

Dhr. Aad van den Heuvel
televisieprogrammamaker

Mr. Jan Herman van Roijen
oud-ambassadeur in
Jakarta en Londen

Berichten van nabij de varkensmarkt

Beste lezer,

Afgelopen november vond de manifestatie **Papua Pride** plaats. Een manifestatie waarin, 40 jaar na de Act of Free Choice, werd gekeken naar de toekomst van de inheemse Papua's in Indonesisch Papua. Organiserende partijen waren PACE, HAPIN, Papua Lobby en Pro Papua. Een rijk gezelschap aan sprekers uit Papua, Europa en Nederland gaven hun visie op de toekomst van de Papua's, bekeken vanuit cultureel, politiek, en socio-economisch perspectief. Ruim 300 bezoekers vonden de weg naar de Jacobikerk waar in een ruimtelijke en sfeervolle ambiance, sprekers, fototentoonstellingen, stands en een filmprogramma te zien en te horen waren. De dag werd natuurlijk afgesloten met eten maar ook met muziek, gebracht door PACE bestuurslid René Kipuw, Papua zanger Maybe Ireeuw, de Utrechtse saxofonist Steven Kamperman en diverse muzikale vrienden. Zie een foto-impressie op deze pagina en op de achterzijde (foto's van Roos Westhoff). Beeld- en inhoudelijk verslag volgen.

Victor Kaisiëpo opent met verve de dag

Interne bewegingen

Afgelopen oktober is PACE pionier Ien de Vries overleden. Zij was een van de mede oprichters van PACE en een belangrijke spreekbuis op het gebied van Papua cultureel erfgoed. Wij missen haar erg. De PACE site biedt een in memoriam: www.papuaerfgoed.org/nl/Ineke_de_Vries.

Bestuurslid Harry Kamma vertrekt uit het PACE bestuur en gaat zijn energie richten op bestuurswerkzaamheden van de Collectie PACE (zie vorige nieuwsbrief). Professor Dr. Pamela Pattynama is onze nieuwe aanwinst bij het Comité van Aanbeveling en in ons bestuur is toegetreden Theo Meereboer, digitaal erfgoed consultant en docent bij de Reinwardt academie in Amsterdam. Bedankt Harry Kamma en welkom Pamela Pattynama en Theo Meereboer.

Papua in 2010

In de vorige nieuwsbrief berichtten wij dat Papua Gouverneur Bas Suebu bezig is met het halen van meer kennis over cultuur, geschiedenis en erfgoed naar Papua. Een van de manieren om dat te doen is de organisatie van een conferentie en festival culturele diversiteit in Papua. Inmiddels is de planning voor deze conferentie verschoven naar eind 2010. In maart 2010 zal honderd jaar Hollandia/Jayapura gevierd worden. Beide evenementen zijn zeker een reden om richting Papua te reizen.

Erfgoed evenementen in Utrecht

PACE werkte geheel 2009 mee aan het Utrechtse erfgoed project Linken Leggen Lombok, dat zich richt op de verhalen achter de straatnamen in Utrechtse wijk Lombok, één van de Indische buurten van Nederland (zie www.linkenleggen-lombok.nl). U kunt nog tot eind december een GPS wandeling door de Utrechtse wijk Lombok doen. Via 21e eeuwse technologie wordt de geschiedenis van de Indische archipel verteld terwijl u door Lombok wandelt. U kunt een GPS apparaat ophalen bij cultureel dagcafé Kopi Susu, Kanaalstraat 69 in Utrecht.

In 2010 start PACE weer een nieuw seizoen Varkenssalons met sprekers als Marc Lohnstein (museum Bronbeek) en filmmaker Nico Boink. Zie onze website voor actuele informatie. Komt u ook?

Nancy Jouwe, directeur PACE

Papua cultuur horen, zien en beleven via de multimediacollectie

Bij Papua erfgoed denkt de gemiddelde Papua waarschijnlijk aan dans en muziek en de gemiddelde Nederlander aan houtsnijwerken. Papua erfgoed omvat echter veel meer. In vorige nieuwsbrieven berichtten we al over mondelinge geschiedenis, als een vorm van immaterieel erfgoed. Maar de multimediacollectie omvat verreweg het grootste collectieonderdeel (40.000 á 50.000 objecten!) binnen PACE. Het materiaal, bestaande uit foto's, dia's, films en geluidsmateriaal, strekt zich uit van 1925 tot heden. Een korte introductie.

Audio

De audiocollectie bevat materiaal uit de collectie van Anceaux en Verschuren met unieke opnames van authentieke Papua muziek uit de jaren '30. Maar er is ook gesproken woord, zoals preken. Er zijn veel cassettebandjes en cd's met Papua muziek. Dit verschilt van originele gekochte cassettes uit Indonesië tot zelfgebrande cd's met populaire liedjes en kerkelijke liederen uit het Nieuw-Guinea door F.C. Kamma. Voor de technische en inhoudelijke kennis over het aanleggen van de audio zorgt Fred Gales, etnomusicoloog, programmamaker en deskundige op het gebied van geluid en het verzamelen van inheemse muziek.

Beeld

De beeldcollectie bevat foto's, dia's en andere afbeeldingen, veelal geschonken door oud Nieuw-Guinea gangers. Voorts bevat het foto's van professionele fotografen zoals Jutka Rona en Cas Oorthuis. De foto's en dia's worden gedigitaliseerd (gescand) en op de website geplaatst. Waar mogelijk worden het originele bijschrift en andere relevante informatie toegevoegd, zoals bv. thesaurustermen (gestandaardiseerde trefwoorden) en het jaar waarin de foto gemaakt is. De foto's laten allerlei onderwerpen zien, van de streekraadver-

kiezingen tot varkensfeesten, van rituelen tot familieliekjes. Soms zijn er onverwachte juweeltjes, zoals foto's van een smidse waarop te zien is hoe er op Nieuw-Guinea ijzer werd gemaakt. Over dit onderwerp was nog niet eerder visuele documentatie ontdekt. Zie ook onze website: klik op collectie en dan in de linkerkolom op multimedia.

Film

De filmcollectie bevat onze films en video's over Papua. Deze variëren van vooroorlogs materiaal uit 1925 (de zogenaamde Tanimbar films) tot recente nieuwsreportages. Voor het verzamelen van de films zorgt Rogier Smeele, historicus en beeldresearcher voor documentaire films. Ook hier treffen we uniek materiaal aan, met inkijkjes in de diverse Papua culturen. Een specialist op het gebied van touwfiguren, op bezoek bij PACE, bekeek filmbeelden waarin touwfiguren werden getoond en ontdekte dat deze figuren ongedocumenteerd waren. Het leidde tot onderzoek naar de herkomst van deze touwfiguren.

Gebruik

De multimedia collectie geeft verdieping aan het Papua erfgoed. Een geluidsopname van een tifa, gecombineerd met foto's van tifa's uit de artefactencollectie, laten samen het instrument zien en horen. Het begrijpen van bepaalde rituelen wordt makkelijker als naast het lezen van een woordelijke beschrijving, het ritueel inclusief muziek kan worden beluisterd en bekeken. Ook alledaagse dingen komen tot leven via filmbeelden zoals het gebruik van een stenen bijl of dissel (een houtbewerkings instrument) of het maken van vuur met een vuurkoord. Belangrijk is wel dat bij gebruik van de multimediacollectie het auteursrecht wordt gerespecteerd.

Wilt u een keer luisteren of kijken? Heeft u zelf foto's, films of geluidsopnamen? Laat het ons weten.

Marc Brandes

Papua met dodenprauw, uit de fotocollectie Anthony van Kampen

Pas verschenen boeken

Theo Bakker (2009) **Verhalen van Veteranen, gesprekken met veteranen**

ISBN 978-90-77571-11-8

Dieren, Diepenmaat Uitgever 124 p. (€ 17,50)

Gesprekken met veteranen over hun ervaringen in het buitenland. Zij werden uitgezonden naar o.a. voormalig Nederlands Indië, Korea, Nieuw-Guinea, Libanon, Afrika, voormalig Joegoslavië en Afghanistan. Bijna alle militairen kijken positief terug op hun missie die hen in het leven grotendeels heeft gevormd.

Bestellen: www.harderwijkreeks.nl

Pieter Drooglever (2009) **An Act of Free Choice; Decolonisation and the Right to Self-Determination in West Papua**

ISBN 9781851687152

Oxford, Oneworld Publications, 880 p. (£ 125,00)

This book, a translation of the Dutch original (see Drooglever 2005) introduces the history and peoples of West Papua, tracing the origins of the international conflict surrounding their struggle for self-determination from the Second World War.

Originally commissioned by the Dutch Parliament and

based on extensive original archival research, Drooglever's research reveals the so-called Act of Free Choice (Penentuan Pendapat Rakyat or Pepera) of 1969 to be a sham and highlights the continuing impact of this injustice on one of Indonesia's most underdeveloped and impoverished regions.

Purchase online:

www.oneworld-publications.com/cgi-bin/cart/commerce.cgi?pid=502&log_pid=yes.

Sukono, E. Tumengkol, R. Sunardi Hamid, Amins Singgih, H.E. Kawuluan (2009) **Dan toch maar...!: herinneringen, ervaringen en overpeinzingen van Indonesische adelborsten tijdens en na hun opleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder 1949-2009**

Den Haag, Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) 250 p.

Voormalige Indonesische adelborsten, opgeleid aan het KIM in Den Helder, halen herinneringen op. Na de jaren 50 kwamen bevriende Indonesische en Nederlandse jaargenoten tegenover elkaar te staan in gewapende confrontaties na de soevereiniteitsoverdracht van van Nederlands Indië aan

Indonesië en gedurende het conflict over Nederlands Nieuw-Guinea.

Momenteel uitverkocht. Bij voldoende interesse wordt overwogen, een 2e druk uit te geven.

Inlichtingen: couvreur@euronet.nl

Sukono, E. Tumengkol, R. Sunardi Hamid, Amins Singgih, H.E. Kawuluan (2009) **'DAN TOCH MAAR, Apa Boleh Buat, Maju Terus!' Ingatan dan Pengalaman Adelborst Indonesia, Selama dan Setelah Pendidikan pada Koninklijk Instituut Voor De Marine, 1949-2009**

ISBN 978-979-709-431-7

Jakarta, Penerbit Buku KOMPAS, 552 p.

Buku sejarah maritim yang menarik dan penuh humor, diungkapkan oleh Adelborst (Taruna Laut) Indonesia.

Kisah dimulai selama pendidikan di Koninklijk Instituut voor de Marine (Institut Pendidikan Perwira AL Kerajaan Belanda). Sekembali dari pendidikan, semangat para Adelborst harus terbentur karena penolakan oleh ALRI dan cap 'Made in Holland'. Mengisahkan juga tentang masa bakti mereka saat pergolakan politik dan militer tahun 50an, masa pemindahan kedaulatan dari Hindia Belanda kepada Indonesia, hingga saat perselisihan Irian Jaya. Teman sekelas dalam pendidikan di masa lalu, harus berhadapan satu dengan lainnya dalam konfrontasi bersenjata untuk membela kedaulatan masing-masing bangsanya. buku@kompas.com

Neles Tebay (2009) **Dialog Jakarta-Papua: Sebuah perspektif Papua**

ISBN 979-9381-08-8

Jayapura, Sekretariat Keadilan dan Perdamaian (SKP) xi + 52 p.

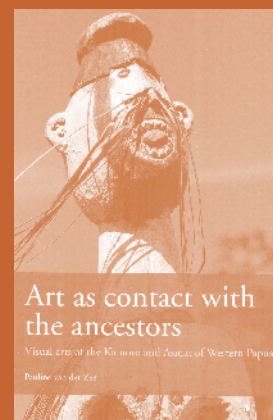
Banyak pihak sudah mengumandangkan dialog antara pemerintah dan Orang Papua atau dialog Jakarta – Papua untuk menyelesaikan konflik Papua secara damai. Namun, hingga kini belum ada suatu konsep tertulis tentang dialog Jakarta – Papua yang dikehendaki oleh pemerintah dan ORANG Papua. Buku yang menawarkan konsep Dialog Jakarta – Papua ini mencoba mengisi kekosongan tersebut. Kendat berangkat dari pandangan pribadi penulisnya, yang bisa berbeda dengan konsep Orang Papua lainnya, buku ini saja layak dijadikan bahan untuk memulai diskusi lebih lanjut demi menyelesaikan konflik Papua secara damai. (cuplikan kulit buku)

www.papuaweb.org/dlib/baru/tebay-2009.pdf

Pauline van der Zee (2009) **Art as contact with the ancestors. Visual arts of the Kamoro and Asmat of Western Papua**

ISBN 978-9068326444 – Amsterdam, KIT Publicers, bulletin 389, 96 p. (€ 25,00)

A recent comparative research focusing on related yet different artistic expressions of the Asmat and Kamoro. The approach emphasizes relationships between arts, rituals and mythology. Combining cultural information embedded in myths and rituals with an investigation of various design elements and comparing Asmat and Kamoro data, results in innovative interpretations resonating art's ambiguity.

Bestuur

Piet Bots (interim-voorzitter)
 Rogier Smeele (interim vice-voorzitter)
 Fransje Sollewijn Gelpke (secretaris)
 Peter Waal (penningmeester)
 Rene Kipuw
 Theo Meereboer

Staf

Marc Brandes/Erik Koren
 Icif Coelingh
 Carmen Halfhide
 Dawiday Hanasbei
 Sjoerd Jaarsma
 Koen de Jager
 Nancy Jouwe
 Anke Kamerman

Raad van advies

Otto Ap
 Jone Bos
 Nol Hermans
 Fer Hoekstra
 Eef Mamoribo
 Kees van den Meiracker
 Pim Schoorl
 Jaap Timmer

Colofon

PACE Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Papua Cultureel Erfgoed

Abonnement

PACE Nieuwsbrief verschijnt twee keer per jaar en wordt toegezonden aan PACE donateurs.

Redactie

Koen de Jager
 Nancy Jouwe
 Opmaak
 Sjoukje Rienks
 Huisstijlontwerp
 Pascal Hagens
 Redactieadres
 info@papuaerfgoed.org

Donaties

Uw bijdrage kunt u overmaken op Postbank 9112842 m.v.v. • 'gift' of 'donatie' • minimaal € 15,00 t.n.v. St. Papua Cultureel Erfgoed, Utrecht

St Jacobsstraat 205
 3511 bp Utrecht
 t (030) 604 5422
 f (030) 604 6885
 info@papuaerfgoed.org
 www.papuaerfgoed.org
 ING 9112842
 KvK nummer: 320 87784

Schenkeningen

periode mei 2008 – november 2009

Artefacten

- Dhr. J.H.F. Sollewijn Gelpke: kralen schorten, nettas, gevlochten doos (kabilla), foto's en documenten. Tevens tandenketting om te fotograferen
- Mevr. M. Terpstra: boombastdoeken, prauw-ornamenten uit de Humboldtbaai en Biak, siertasje, mensfiguren, peddel, schelpenketting, borstversiering, tas, schaal, pijl met boog en een prauwmodel
- Fam. Verkerk: rok, gordels, kettingen en een beurs
- Br. C. Kuypers: bijlking, mensfiguur en panelen

...aan de boekenkast

- Dhr. P. Bots: 1 doos boeken
- Dhr. E. van den Broeke: 3 boeken
- Dhr. K.G. Klinkenberg: 3 boeken
- Mevr. E. Laclé: 1 boek
- Mevr. H.F. Marcus-van den Nieuwenhuizen: 6 dagboeken
- Dhr. E. Nauta: div. tijdschriften w.o. 32 ex. Nederlands Nieuw-Guinea
- Mevr. W. van Rooijen: diverse publicaties en tijdschriften
- Dhr. H. Sesink Clee: weekbladen Tifa 1957 en 1958
- Dhr. P.H. Waal. gebonden verhalen uit 1893 van het K.N.A.G.

...aan multi media

- Dhr. F.J. Verheijen: vier luchtfoto's van Nabiré en Hollandia
- Dhr. R. van Opstal: Interview met Bob van Rossum over zijn boek 'Met kompas en parang' en AVRO radio uitzending 'De tijd van je leven' door Hans Zoet
- Dhr. K.J. de Jager: Interview met hem op RTV Rijswijk

Papua Erfgoed in bezit?

Juist mensen thuis hebben vaak boeken, tijdschriften, foto's, filmbeelden, rapporten, dagboeken of kunst- en gebruiksvoorwerpen uit Papua. U kunt bijdragen aan ons werk door uw collectie door ons te laten beschrijven. U kunt het ook in bruikleen geven of schenken. Wij maken goede afspraken met de bruikleners/schenker en zorgen voor verantwoord beheer in nationaal erkende depots.

Papua Pride plek van ontmoetingen

Discussieleider Albitha Wambrau in gesprek met panellist Vien Sawor

De Varkenssalon
 Boeiende bijeenkomsten over
 Papua Cultureel Erfgoed

Zie flyer en
 onze website

PACE zoekt donateurs

Stichting Papua Cultureel Erfgoed is in 2001 opgericht en streeft naar het digitaal ontsluiten van Papua erfgoed als mondiale bron van kennis en wil Papua erfgoed toegankelijk maken en promoten in Nederland en Papua. U kunt ons helpen onze doelen te verwezenlijken door donateur te worden. Bij een donatie van € 15 per jaar (of meer) ontvangt u bovendien de nieuwsbrief evenals uitnodigingen voor evenementen die wij regulier organiseren.